

„...Ühel õhtupoolikul, kui seisin juhuslikult poemaja nurgal, märkasid linna poolt üle silla sõitvaid omapäraseid furgoonautosid. Kui need jõudsid minu kohale, sain aru, et tegemist on vaniautodega. Furgoonidel olid trellitatud aknad ja nende taga inimesed. Autod pöördusid Kloostrimetsa teele. Läksin kolonni ja rääkisin nähtust ühele allohvitserile. Ta vaatas mulle mõtlikult otsa ja ütles: ”Es wird was tolles passieren.” (“Hakkab midagi hirmsat juhtuma.”)

Umbes kella 10 paiku õhtul oli Kloostrimetsa poolt kuulda kuulipildujavalanguid ja tumedaid mütsatusi. Esimene mõte, mis peast läbi vilksatas: kas juba venelased Kloostrimetsas? Paugutamine kestis ehk veerand tundi ja lõppes sama äkki kui algas. Korraga hakkas mind vaevama kuri kahtlus - kuuldu seostus päeval nähtuga. Segaste tunnetega heitsin magama. Hommikul istusin kõheldes jalgrattale ja sõitsin Kloostrimetsa poole. Enne Metsakalmistut nägin suurt hunnikut riideesemeid, mis vedelesid tee ääres metsa all. Seal oli sineleid, aluspesu, käekotte. Eraldi hunnikus olid jalanõud, nende lähedal katelokke ja muid väiksemaid anumaid. Sõitsin surnuaia hooldaja Küti maja juurde. Aia ääres vedeles hunnik tühje viinapudeleid. Majast tuli välja Küti-papi (nii kutsusid teda kohalikud inimesed). Ta oli ehmunud ja tema käed värisid. Kui küsisin, mida ta teab õhtusest laskmisest, ei öelnud ta mulle midagi. Käskis vaid minna mööda metsavahelist teed, mis viis kabelist vasemale. Nii tegingi. Sain minna vahest paarsada meetrit, kui tee lõppes ja algas kitsas lagendik. Keset lagendikku oli liiva sisse kaevatud lai kraav, kus suitsesid puuroikad vaheldumisi poolpõlenud tapetutega. Levis imalat kõrbelõhna. Kõikjal vedeles tühje padrunikesti ja saksa kaika (varrega käsigranaat) portselanrõngaga sütikunõõre. Kõik oli selge. Katsusin, et sellest hirmsast paigast minema sain. Oli toimunud julm mõrv. See kulus hiljem, nagu selgus, marjaks ära nõukogude propagandakärrale. Küti-papi rääkis, et tapjate komando sõdurid moodustasid autode ümber aheliku. Ohvrid käsutati autodest välja ja kästi riidest lahti võtta. Nad viidi üle tee ettevalmistatud mõrvapaigale. Surnuaia vahi maja juurde oli vahepeal saabunud väike furgoonauto, kust tapjatele jagati viina - meelegendluseks! Nii jutustas mulle Küti-papi.

Teade mõrvatööst oli levinud üle Pirita. Teati ka rääkida, et varahommikul olevat üks poolalasti mees jooksnud läbi meie hoovi mereranna poole. Sealt tagaajajad ta hiljem leidsid. Mees oli matnud end rannaliiva sisse, nii et ainult nägu oli väljas. Ta olevat olnud juut“.

Rein Heiduk
„Sõjaaegsest Piritast 1941-1944“
Kultuur ja Elu 12/91